

Rapport fra arbeidsgruppe:

Om trusler og alvorlig kriminalitet,
særlig familievold og annen grov vold

KRD - JD - POD - UDI

Rapport fra arbeidsgruppe om trusler og alvorlig kriminalitet, særlig familievold og annen grov vold.

1 Innledning.

Bekjempelse av vold og overgrep mot kvinner og barn er en politisk prioritert oppgave for denne regjeringen.

Mandat:

1. Arbeidsgruppen ledes av statssekretærene Kristin Ørmen Johnsen KRD, og Jørn Holme JD. UDI og POD er representert i gruppen.
2. Arbeidsgruppen skal gjennomgå informasjonsrutinene mellom politiet og UDI i saker som gjelder trusler og vold i familien. Det skal være et særlig fokus på fornærmedes stilling i saken.
3. Arbeidsgruppen skal vurdere nærmere retningslinjer for når politiet skal opprette utvisningssak i saker om trusler og vold i familien, der hvor gjerningsmannen er av utenlandsk opprinnelse.
4. Arbeidsgruppen skal vurdere hvorvidt eller på hvilken måte regelverk og/eller praksis bør skjerpes for så vidt gjelder utvisning av utenlandske borgere med oppholds- og arbeidstillatelse, eller bosettingstillatelse i Norge. Gruppen skal også se på om anmeldelser for straffbare forhold kan tas i betraktning ved vurdering av fortsatt opphold i Norge. Arbeidsgruppen skal også vurdere evt behov for å heve strafferammen i saker som gjelder trusler/vold i familien.
5. Arbeidsgruppen skal vurdere hvorvidt det bør gis retningslinjer som kan sikre at utlending som står bak trusler/vold, men som av ulike grunner ikke kan sendes ut av landet, pålegges bestemt oppholdssted.

Arbeidsgruppen skal legge fram sin rapport innen 17. mai 2002.

Deltakere i gruppen:

Kristin Ørmen Johnsen, statssekretær i KRD

Jørn Holme, statssekretær i JD

Sissil Pettersen, avdelingsdirektør KRD

Håkon Skulstad, avdelingsdirektør JD

Bjørn Pettersen, politiinspektør POD

Pernille G. Nordendal, politiadjutant OPD

Knut Erik Sæther, lovrådgiver JD

Guro G. Kleppe, førstekonsulent JD

Line Nersnæs, seniorrådgiver JD

Tone Kilde, rådgiver KRD

Anne Kari Braathen, rådgiver KRD

Karin Kristiansen, rådgiver KRD

Ebba Thommessen, rådgiver UDI

Terje Bjøranger, rådgiver UDI (sekretariat)

Om gruppens arbeid.

Arbeidsgruppen ble nedsatt på bakgrunn av senere tids hendelser, blant annet det tragiske drapet i Kristiansund for kort tid siden. Arbeidsgruppen har hatt som målsetting å finne konkrete tiltak som kan bidra til å forhindre lignende hendelser i fremtiden.

Det har vært ønskelig fra gruppens side å tolke mandatet slik at de foreslåtte tiltakene må gjelde grov kriminalitet, og da særlig familievold og annen grov vold. Flere av de tiltakene som er foreslått, vil derfor kunne få betydning for flere typer kriminalitet. Arbeidsgruppen har i sitt arbeid ønsket å bidra til at det rettes et sterkere fokus på fornærmede i voldssaker.

Dette har vært en hurtig arbeidende gruppe som ble nedsatt, og hadde første møte den 30 april. Arbeidsgruppen har hatt frist for å legge frem sin rapport innen 17. mai 2002.

Sekretariatsfunksjonen har vært ivaretatt av UDI, ved Terje Bjøranger.

Oslo,

16. mai 2002

Mandatets pkt. 2: Informasjonsrutinene mellom politiet og UDI

I Meldingsrutiner, jf. påtaleinstruksen § 5-13

Arbeidsgruppen foreslår en endring i politiets saksbehandlingssystem BL som sikrer at det blir gitt melding fra politiet til UDI jf. påtaleinstruksen § 5-13.

II Styrking av samarbeidet mellom POD og UDI.

Samarbeidet mellom politiet og UDI styrkes ved at det på halvårlig basis foretas en kontroll av rutinene for bruk av utvisning i saker med grov kriminalitet, særlig familievold og annen grov vold. Det foreslås at stikkprøver foretas for å sikre at denne typen saker meldes til UDI, og hvorvidt de fører til utvisning. Det sees også som aktuelt å foreta en årlig evaluering av familievoldskoordinatorernes rolle i denne typen saker hvor gjerningsmannen er utenlandsk statsborger. Denne evalueringen rapporteres til Justisdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet.

POD og UDI skal også ensrette den informasjonen som gis til utenlandske statsborgere som søker om opphold i Norge. Det foreslås utarbeidet et informasjonsskriv til den enkelte søker, med fokus på den konsekvens kriminalitet kan ha for utfallet av en søknad om oppholds- eller arbeidstillatelse.

III Styrking av politiets håndtering av saker vedrørende vold i nære relasjoner

Gjennom etableringen av ordningen med familievoldskoordinator i hvert politidistrikt, nærmere regulert i "Instruks for politiets behandling av voldssaker i nære relasjoner av 15.04.02 samt rundskriv 02/018 "Familievoldskoordinator" av 23.04.02, styrkes politiets innsats mot denne type kriminalitet. Den nært forestående utgivelsen av en "Håndbok i politiets behandling av voldssaker i nære relasjoner", vil bl.a. omhandle saker der overgriperen er av utenlandsk opprinnelse, og hvor viktigheten av tverretattlig og tverrkulturelt samarbeid understrekes. Familievoldskoordinatorene bør medvirke til at relevant informasjon som kan være av betydning for utlendingens status i Norge, for eksempel hvorvidt partene fortsatt bor sammen, oversendes til UDI.

Mandatets pkt. 3: Retningslinjer for når politiet skal reise utvisningssak

Rutiner som sikrer opprettelse av utvisningssak

Arbeidsgruppen foreslår en endring i politiets saksbehandlingssystem, BL, som sikrer at en straffesak hvor det foreligger enten rettskraftig dom eller forelegg, og hvor anmeldte er utenlandsk statsborger, ikke kan avsluttes før det er vurdert om det skal reises utvisningssak.

Mandatets pkt. 4: Skjerpelse av regelverk og / eller praksis.

I Det foreslås at de objektive vilkårene for utvisning i utlendingsloven skjerpes: Kravet til strafferamme for begått lovbrudd senkes fra ”mer enn ett år” til ”6 måneder eller mer” i utlendingsloven § 29 annet ledd. Kravet til strafferamme for begått lovbrudd senkes fra ”tre år eller mer” til ”to år eller mer” i utlendingsloven § 30 annet ledd.

Mange av de lovbruddene som begås ved familievold, og annen type vold, rammes av bestemmelser i straffeloven som har en strafferamme på 6 måneder. Disse forbrytelsene vil da være tilstrekkelig for utvisning av

- ❑ Utlending med oppholds- eller arbeidstillatelse
- ❑ Nordisk borger med bopel i riket i mer enn tre måneder

Når det gjelder utvisning av person som fyller kravene til å få bosettingstillatelse, jf. utlendingsloven § 30, annet ledd, foreslås strafferammen for utvisning redusert til to år eller mer. Kravene til strafferamme for utvisning etter denne bestemmelsen er i dag tre år eller mer.

Arbeidsgruppen har valgt å skjerpe kravene til strafferamme for utvisning fremfor for eksempel å nevne konkrete bestemmelser i utvisningsreglene, slik det er gjort med narkotikabestemmelsen. Grunnen til dette er at det lovteknisk kan bli uoversiktlig ved eventuelle fremtidige behov for nye tilføyelser.

II Bortvisningsvedtak skal gi anledning til å ilegge den bortviste utlendingen fremtidig innreiseforbud, på samme måte som når det gjelder utvisning.

Dette forslaget er et tiltak som gjør det mulig å sikre rask uttransportering av utlending uten lovlig opphold. I saker med familievold og annen alvorlig kriminalitet kan det være ønskelig å få gjerningsmannen raskt ut av landet, med senere innreiseforbud, uten å måtte vente på domfellelse.

Det er i dag ikke mulig å registrere et bortvisningsvedtak i SIS, jf. SIS - Loven §7. I henhold til Schengenkonvensjonen art 96 er det anledning til å registrere bortvisningsvedtak med innreiseforbud. SIS - Loven § 7 må endres slik at denne anledningen aktiviseres i Norge.

III Forholdsmessighetsvurderingen – nærmere regulering i forskrift.

Det foreslås at den forholdsmessighetsvurderingen som følger av utlendingsloven §§ 29 og 30, hvor det avveies hvorvidt utvisning bør skje, instrueres ved forskrift. Det bør inn en egen bestemmelse i utlendingsforskriften som regulerer denne forholdsmessighetsvurderingen. Formålet med denne reguleringen er en skjerping av dagens forvaltningspraksis. Dette tiltaket bør kunne gjennomføres på relativt kort tid (6 måneder).

Arbeidsgruppen går inn for at det i lovforarbeidene til eventuelle lovendringer legges føringer for forholdsmessighetsvurderingen, med sikte på å fremme utvisning i saker der det er begått grov kriminalitet, særlig familievold og annen grov vold.

Gruppen foreslår å se nærmere på reglene om utsatt iverksettelse i utvisningssaker.

Hensynet til fornærmede skal være et tungtveiende argument for ikke å gi utsatt iverksettelse i utvisningssaker som gjelder familievold og annen grov vold. Tilsvarende gjelder også i andre saker enn utvisning der utlendingen har hatt kortvarig oppholds- eller arbeidstillatelse i Norge. I denne forbindelse er det viktig at utlendingen på annen måte får ivaretatt sine interesser i forbindelse med klagesaksbehandlingen.

IV Begrensninger i adgangen til å søke om arbeids- og oppholdstillatelse fra riket

Det foreslås en forskriftsendring som innebærer at utlendinger som i dag kan søke om tillatelse fra riket, ikke gis anledning til dette når de er siktet for en straffbar handling. Dette betyr at de ikke kan oppholde seg i Norge i påvente av at søknaden blir behandlet når visumtiden/oppholdstiden utløper. Dette får betydning blant annet for utlendinger som har kommet til Norge på jobbsøkervisum. Det vil også få betydning for en utlending som har kommet til Norge på turistvisum, og som søker om familiegjenforening på grunnlag av ekteskap.

Mandatets pkt. 5: Tiltak for å kontrollere utvist utlending som ikke kan returneres.

Tiltak for å kontrollere utviste utlendinger som ikke kan returneres til hjemlandet.

En ny bestemmelse i utlendingsloven som gir større adgang til å ilegge enkelte utlendinger meldeplikt og/eller pålegge dem et bestemt oppholdssted, foreslås utarbeidet.

Ny bestemmelse for dette er ment å rette seg mot utlendinger som er utvist på grunn av en alvorlig straffbar handling, herunder familievold eller annen alvorlig voldskriminalitet, men som ikke kan uttransporteres med mindre de reiser frivillig.

Bestemmelsen skal imidlertid rette seg mot personer som ikke kan uttransporteres på grunn av at de har et beskyttelsesbehov i henhold til gjeldende regler om asyl. En ny bestemmelse om meldeplikt og pålegg om bestemt oppholdssted, vil kunne virke som en beskyttelse for fornærmede, spesielt i kombinasjon med andre eksisterende beskyttelsestiltak.